

УДК 811.111:378.147

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.4.27>

В. П. МАЗУРЧУК

студентка факультету іноземної філології,

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: vikamazur4uk@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-5584-5729>

С. Б. ШЕЛУДЧЕНКО

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри практики англійської мови,

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: sheludchenko@vnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-5998-1531>

АКМЕОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ

Стаття досліджує використання акмеологічних технологій у навчанні англійської мови як потужного інструменту для розвитку навчальної мотивації учнів. Акцентовано на максимальному розвитку особистості при залученні акмеологічних технологій в освіті, що є основною метою педагогічної діяльності. Розглянуто вплив акмеологічних технологій на створення умов для розкриття потенціалу кожного учня, зокрема через інтеграцію інноваційних педагогічних підходів, здатних стимулювати навчальний процес. Визнано, що акмеологічні технології сприяють формуванню в учнів позитивного ставлення до навчання, адже створюють сприятливе емоційне середовище, де учні відчувають себе комфортно. Враховуючи високий темп змін у сучасному світі, встановлено важливість відповідності педагогічних методів викликам часу й сприяння розвитку не тільки когнітивних навичок, а й емоційних та соціальних компетенцій учнів. Окреслено причини, чому саме ігрові та тренінгові технології, метод проєктів і особистісно зорієнтоване навчання є ефективними акмеологічними підходами в освіті. Простежено гармонію поєднання інноваційних педагогічних підходів з акмеологічними принципами, такими як розвиток особистості, стимулювання когнітивної та емоційної активності, а також сприяння самореалізації учнів. Виокремлено ігрові технології та тренінги, що розвивають креативне мислення і комунікативні навички, а метод проєктів дає можливість учням самостійно працювати над завданнями, що сприяє розвитку критичного мислення та навичок командної роботи. Встановлено, що особистісно зорієнтоване навчання є одним із ключових аспектів акмеологічних технологій, яке спрямоване на розвиток кожного учня з урахуванням його індивідуальних особливостей. Розглянуто, як цей підхід дозволяє розвивати рівень підготовки учнів, їхні інтереси, здібності, схильності та потреби. Опрацьовано приклади практичного застосування акмеологічних технологій, зокрема таких, як лексичні ігри та проєкти, тренінгові заняття та інтерактивні онлайн-платформи. Акцентовано, що впровадження застосунків Quizlet, Kahoot або Padlet, дозволяє урізноманітнити навчальний процес, роблячи його динамічним і цікавим для учнів. Підкреслено, що ефективність використання акмеологічних технологій значною мірою залежить від професійної підтримки вчителя. Вчитель виступає не лише джерелом знань, а й наставником, який надихає учнів, допомагає їм долати труднощі й досягати успіху. Окреслено, що створення відкритого та підтримуючого навчального простору є невід'ємною складовою акмеологічного підходу. Такий простір дозволяє учням відчувати себе комфортно, брати активну участь у навчанні, виражати власні думки й демонструвати прогрес. Визначено, як акмеологічні технології сприяють формуванню позитивного ставлення до навчання, що в свою чергу стимулює мотивацію та забезпечує глибше засвоєння матеріалу.

Ключові слова: акмеологічні технології, навчальна мотивація, особистісно зорієнтоване навчання, метод проєктів, ігрові технології, інтерактивні платформи.

Поставлення проблеми. Сучасні тенденції розвитку освіти спрямовані на формування в учнів високої мотивації до навчання, що є необхідною умовою успішного освітнього процесу. В умовах глобалізації, англійська мова стала невід'ємною частиною особистісного та професійного зростання, що вимагає нових підходів до її викладання. Акмеологічні технології, як інноваційні педагогічні методи, пропонують ефективні засоби для розвитку навчальної мотивації в здобувачів освіти. З їх допомогою вчитель здатен підвищити мотивацію до

фесійного зростання, що вимагає нових підходів до її викладання. Акмеологічні технології, як інноваційні педагогічні методи, пропонують ефективні засоби для розвитку навчальної мотивації в здобувачів освіти. З їх допомогою вчитель здатен підвищити мотивацію до

вивчення англійської мови, забезпечивши гармонійний розвиток особистості учня, його професійні та соціальні компетенції [Авдимирець: 13–15]. Це питання є актуальним для сучасних педагогів, які прагнуть адаптувати навчальний процес до індивідуальних особливостей учнів. Також актуальність теми визначається сучасними вимогами до провадження освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу. Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017 р.), однією з найважливіших компетентностей є здатність до творчості, що вимагає нових підходів у навчанні.

Аналіз попередніх досліджень. Публікації деяких закордонних та українських психологів, зокрема А. Маслоу, Е. Декі, В. Петрухіна та В. Сидоренка стали фундаментом для розвитку акмеологічних технологій у педагогіці. Попри велику кількість робіт, проблема використання акмеологічних технологій саме на уроках англійської мови залишається недостатньо дослідженою. Зокрема, не до кінця вивчені методи та прийоми, які б ефективно розвивали мотивацію до вивчення англійської мови.

Метою цієї роботи є заповнення прогалин у царині акметехнологій і дослідження їх впливу на формування навчальної мотивації здобувачів освіти в умовах сучасної школи.

Виклад основного матеріалу. Ідея про те, що людина здатна досягти піку своїх можливостей, має давню історію. Наукові витоки акмеології сягають II століття до нашої ери, коли один з представників Александрійської школи розробив концепцію «акме», що походить від грецького слова і означає «вершина», «розквіт». Воно відображає ідею про те, що кожна людина має потенціал для досягнення вищих рівнів розвитку у різних сферах життя. Сьогодні це наука, що вивчає закономірності розвитку особистості в період її зрілості та отримання найвищих результатів. Акмеїчна особистість – це та, яка прагне постійно вдосконалюватися, реалізовувати свої здібності та досягати поставлених цілей.

Акмеологічні технології – це сучасний підхід в освіті, спрямований на розкриття максимального потенціалу кожної людини. На відміну від традиційних методів навчання, які часто фокусуються на передачі досвіду, вони спрямовані на розвиток особистості в цілому.

Такий підхід допомагає учням не лише здобувати знання, а й розвивати свої здібності, креативність, впевненість у собі та готовність до змін [Сидоренко: 11]. Проте, важливою є й цілеспрямована діяльність педагога, що буде спрямована на розвиток учнів. Вона полягає не тільки в передачі знань, а й у створенні такого навчального середовища, в якому учні відчують себе комфортно, впевнено і мотивовано до навчання.

Виділяють декілька акмеологічних технологій. Зокрема, **ігрові технології** – використання ігор для навчання та розвитку. Дидактичні ігри в умовах викладання англійської мови відіграють важливу роль у розвитку навчальної мотивації учнів. По-перше, ігри сприяють активному залученню учнів у навчання, стимулюючи їхню цікавість до вивчення мови. Вони створюють невимушену атмосферу, що знижує рівень стресу. Як правило, учні вільно експериментують з мовними конструкціями, не думаючи про страх зробити помилку. По-друге, дидактичні ігри дозволяють інтегрувати різні аспекти мови – і рецептивні, і продуктивні. Це забезпечує комплексний підхід до навчання, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу. Наприклад, рольові ігри задіюють усі мовні навички, оскільки учні мають слухати партнерів, відповідати їм та втілювати в життя різні ситуації [Інструктивно-методичні рекомендації: 2012]. По-третє, завдяки командним змаганням ігри формують дух співпраці та здорової конкуренції. Учні вчаться працювати в групі, що є важливим аспектом їхнього соціального розвитку. Крім того, позитивні емоції підвищують загальний інтерес до вивчення англійської мови [Шапотюк: 217–220].

Наприклад, проаналізуємо лексичну гру на тему «Animals». Учитель починає, промовляючи: «At the zoo, I see...» і вказує на одного з учнів. Учень повинен назвати тварину, яку можна побачити в зоопарку (наприклад, *a lion, a giraffe, an elephant*). Наступний учень повторює слова попереднього і додає нову тварину. Якщо учень не зміг повторити послідовність або назвав тварину, яко не було, він вибуває з гри. Виграє той, хто правильно назвав найбільше тварин і зберіг послідовність. Таким чином, ми розвиваємо пам'ять та увагу в учнів, а також збільшуємо їх активний словниковий запас.

Тренінгові технології – багатофункціональний підхід до навчання, що ґрунтується на цілеспрямованому, комплексному і тривалому застосуванні вправ для групової роботи. Їх основою є активна взаємодія учасників освітнього процесу через *дискусії* та *ситуативні завдання*. Такий підхід спрямований на створення ситуацій успіху, активізацію мовленнєвої діяльності, розвиток рефлексії та підтримку високого рівня мотивації серед учнів.

Для ефективного впровадження тренінгових занять необхідно дотримуватись певних вимог. По-перше, група учасників повинна бути чітко визначена і складатися з 10–15 осіб. По-друге, всі завдання виконуються під час заняття, без необхідності виконання домашніх завдань або попередньої підготовки. Важливою умовою є активність учасників і використання їхнього особистого досвіду замість отримання інформації виключно від вчителя. Тренінгові заняття з іноземної мови надають учням можливість застосовувати вивчену інформацію безпосередньо на практиці, перетворюючи їх у реальні мовні навички.

Серед основних переваг тренінгових технологій можна виділити активну участь групи, поєднання інформаційного та емоційного аспектів, підвищення мотивації, розвиток колективного мислення і прийняття рішень, а також можливість закріплення й перевірки вивченого на практиці. Такі заняття сприяють не лише підвищенню рівня знань учнів, але й формуванню у них вміння працювати в команді та розвивати свої мовні компетенції у природному комунікативному середовищі [Кончович: 20].

Прикладом може стати частина уроку на тему: «Should zoos exist?». Вступ до диспуту загалом не повинен перевищувати 5 хвилин. За цей час учителю слід пояснити тему та об'єднати клас на дві групи: «За» та «Проти». Далі, учні обговорюють у своїх групах та складають список аргументів на підтримку або проти існування зоопарків. Виділяється 10 хвилин на представлення аргументів кожної сторони. Вчитель має мотивувати до вільного обміну думками та наголосити на важливості поваги до різних або й протилежних точок зору. За допомогою такого уроку-диспуту розвиваємо критичне мислення та навички аргументації в здобувачів освіти.

Метод проєктів є важливим елементом сучасного освітнього процесу, що поєднує дослідницькі, пошукові та проблемні підходи, спрямовані на досягнення дидактичних цілей через глибоке опрацювання певної проблеми з практичним результатом. Цей метод забезпечує учням можливість самостійного виконання завдань, що призводить до створення конкретного продукту, який презентується у визначеній формі [Кузьменко: 17–22].

Основна особливість методу проєктів полягає в його акценті на самостійну роботу учнів, яка може бути індивідуальною або груповою. Проєкти завжди орієнтовані на розв'язання конкретної проблемної ситуації та вимагають інтеграції різних методів і знань з різних галузей, що дозволяє учням розвивати багатогранні компетенції. У результаті учні не лише оволодівають інформацією, але й формують пошуково-дослідницькі, комунікативні, технологічні та інформаційні навички.

Метод проєктів у навчанні англійської мови відбувається в кілька етапів: підготовчий, організаційно-виконавчий, презентаційний та підсумковий. На кожному етапі викладач стимулює учнів до пошукової діяльності та розвитку іншомовної компетентності. Універсальність цього методу полягає в його здатності залучати учнів різного рівня підготовки, формуючи міжпредметні зв'язки та підвищуючи мотивацію. Учні, навіть з різними можливостями, мають змогу внести свій вклад у проєктну роботу, що робить цей метод ефективним засобом активізації мовленнєвої діяльності та розвитку інтересу до вивчення англійської мови.

Прикладом впровадження цього методу може стати проєкт на тему: «Endangered animals and their habitats». Учитель розпочинає урок із запитання: «What do you know about endangered animals?». Далі відбувається обговорення важливості збереження видів і їхніх середовищ існування. Після цього, учитель ділить клас на групи до 5 учнів. Кожна група отримує завдання обрати один вид тварин, який знаходиться під загрозою зникнення. Учні створюють постер, де наводять знайдену інформацію. Після кожної презентації учитель задає питання, щоб стимулювати обговорення та заохотити учнів ділитися своїми думками. Таким чином, ми розвиваємо комунікативні та дослідницькі навички

учнів, а також підвищуємо їхню усвідомленість щодо важливості збереження вимираючих видів тварин.

Інтерактивні онлайн-платформи, такі як *Padlet*, *Canva*, *Google Workspace*, *Trello* та *Flip* є ефективними інструментами для проєктної роботи на уроках англійської мови. Наприклад, *Padlet* дозволяє учням колективно додавати нотатки, зображення та відео, а *Canva* сприяє розвитку креативності завдяки можливостям створення візуальних матеріалів. *Google Workspace* забезпечує одночасну співпрацю над текстами та презентаціями, в той час як *Trello* структурує проєктну роботу, що дозволяє розподілити завдання і відстежувати прогрес. *Flip* дає можливість учням записувати відео-відповіді або презентації. Тому, використання цих платформ дозволяє учням працювати у команді, застосовувати англійську мову в реальних ситуаціях та створювати нові матеріали.

Особистісно зорієнтоване навчання передбачає, що в центрі уваги перебуває учень, його бажання, рівень підготовки, стиль навчання і темп засвоєння матеріалу. При індивідуальному підході вчитель виконує роль наставника та заохочує, а також допомагає учням шукати шляхи вирішення поставлених завдань без сторонньої допомоги [Інструктивно-методичні рекомендації: 2012].

Важливо вміти адаптувати навчальні матеріали до рівня знань та інтересів учнів, створювати умови для самостійного навчання, адже це роз-

виває відповідальність та самодисципліну. Також необхідно мотивувати учнів через особистісно значимі завдання, які допомагають досягти практичних цілей. Вміння забезпечити зворотний зв'язок, в свою чергу, допомагає коригувати цей процес та підтримувати позитивну динаміку розвитку.

Висновки. Отже, акмеологічні технології на уроках англійської мови виступають ефективним інструментом для підвищення навчальної мотивації учнів. Шкільна акмеологія в контексті уроків англійської мови пропонує широкий спектр методів та прийомів, які допомагають вчителям створити мотиваційне середовище для учнів. Використання ігрових та тренінгових технологій, методу проєктів, а також врахування особливостей особистісно зорієнтованого навчання сприяють розвитку мовних навичок здобувачів освіти і стимулюють їх до досягнення максимально можливого результату в навчанні. Впровадження таких технологій у процес навчання дозволяє не тільки покращити навчальну діяльність, але й сприяє формуванню гармонійної, творчої особистості, здатної досягати успіхів у різних сферах життя.

Перспективи в цьому напрямку полягають у подальшій адаптації акмеологічних технологій до сучасних вимог освітньої системи, що включають розвиток цифрових навичок учнів та використання інтерактивних методів навчання. Це дозволить не тільки підвищити рівень навчання, а й сприятиме формуванню готовності учнів до майбутніх викликів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авдими́рець Л. Акмеологічна модель навчання як засіб формування успішної особистості // Історія України. (Шк. світ). 2012. № 9/10. С. 13-15.
2. Бех І. Д. Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. Виховання особистості: Навчально-методичний посібник: У 2 кн. Кн. 2. К.: Либідь, 2003. 344 с.
3. Інструктивно-методичні рекомендації щодо вивчення іноземних мов. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 1/9-426 від 01.06.2012 «Щодо інструктивно-методичних рекомендацій з базових дисциплін».
4. Кончович К. Т. Формування готовності майбутніх вчителів-філологів до педагогічного спілкування засобами тренінгових технологій. Рівне: НУВГП, 2016. 20 с.
5. Кузьменко Л. Учитель у суспільстві знань (акмеологічний підхід). Освіти і управління. 2013. № 1/2. С. 17-22.
6. Сидоренко В. В. Педагогічна майстерність учителя української мови та літератури в системі післядипломної освіти: акме-синергетичний аспект: термінологічний словник-довідник / автор-укладач В. В. Сидоренко. Донецьк: Витоки, 2013. 100 с.
7. Шапотюк Т. Ігрова діяльність у методиці викладання англійської мови / Т. Шапотюк. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. Серія «Педагогічні науки». 2016. № 1 (52). С. 217-220.

REFERENCES

1. Avdymerets, L. (2012). Akmeological model of education as a means of forming a successful personality. *History of Ukraine (School World)*, (9/10), 13–15.
2. Bekh, I. D. (2003). Personal-oriented approach: Scientific and practical foundations. In *Education of Personality: Textbook (Vol. 2, pp. 1–344)*. Kyiv, Ukraine: Lybid.

3. Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine. (2012). Methodological recommendations for studying foreign languages (Letter No. 1/9-426 from June 1, 2012).

4. Konchovych, K. T. (2016). Formation of readiness of future philology teachers for pedagogical communication through training technologies. Rivne, Ukraine: NUWGP.

5. Kuzmenko, L. (2013). The teacher in the knowledge society (akmeological approach). *Education and Management*, (1/2), 17–22.

6. Sydorenko, V. V. (2013). Pedagogical mastery of the Ukrainian language and literature teacher in postgraduate education: Akme-synergetic aspect. *Terminological Dictionary-Directory* (p. 100). Donetsk, Ukraine: Vytoky.

7. Shapotiuk, T. (2016). Game-based activities in the methodology of teaching English. *Scientific Bulletin of Mykolaiv National University named after V. O. Sukhomlynsky. Series: Pedagogical Sciences*, 1(52), 217–220.

V. P. MAZURCHUK

Student at the Faculty of Foreign Philology,

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

E-mail: vikamazur4uk@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-5584-5729>

S. B. SHELUDCHENKO

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Conversational English Department,

Lesya Ukrainka Volyn National University, Lutsk, Ukraine

E-mail: sheludchenko@vnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-5998-1531>

ACMEOLOGICAL TECHNOLOGIES IN ENGLISH LESSONS AS A MEANS OF DEVELOPING LEARNING MOTIVATION

The article explores the specificity of acmeological technologies in the context of teaching English as a powerful tool for enhancing students' learning motivation. The emphasis is placed on the personal development efficiency achieved through the integration of acmeological technologies in education and treated as the primary goal of pedagogical activity. The study examines the impact of these technologies on creativity that unlocks each student's potential, particularly through the integration of innovative pedagogical approaches that stimulate the learning process. It has been recognized that acmeological technologies foster a positive attitude toward learning by establishing a favorable emotional environment where students feel comfortable and confident.

Considering the rapid changes in the modern world, the article highlights the importance of aligning teaching methods with current challenges and fostering the development of not only cognitive skills but also emotional and social competencies. The reasons why game-based and training technologies, a project method, and personally oriented learning are effective acmeological approaches in education are outlined. The balance of combining innovative pedagogical methods with acmeological principles such as students' personal development, the stimulation of their cognitive and emotional activities, and the promotion of student self-identity is explored.

Game-based technologies and training activities have been acknowledged as a tool to develop creative thinking and communication skills. The project-based method enables students to work out the tasks independently in order to enhance critical thinking and teamwork skills. It is established that personally oriented learning as a key aspect of acmeological technologies focuses on developing each student while considering their individual characteristics. This approach has been admitted to adapt to students' levels of knowledge and skills, interests, abilities, aptitudes, and needs.

The practical examples of applying acmeological technologies have been provided, including vocabulary games, projects, training sessions, and interactive online platforms. Special attention has been given to the implementation of digital applications such as Quizlet, Kahoot, and Padlet that diversify the learning process, making it dynamic and engaging for students. The article underscores that the effectiveness of acmeological technologies largely depends on the teacher's professional support. The teacher acts not only as a source of knowledge but also as a mentor who inspires students, helps them overcome difficulties, and achieve success.

Creating an open and supportive learning environment is identified as an integral component of the acmeological approach. The motivating environment allows students to feel comfortable, to actively participate in learning, to express their thoughts, and to demonstrate progress. Finally, the article highlights how acmeological technologies contribute to fostering a positive attitude toward learning, which in turn stimulates motivation and ensures a deeper understanding of the material.

Key words: acmeological technologies, learning motivation, personally oriented learning, project method, game technologies, interactive platforms.